

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΙΚΑ-ΕΤΑΜ
ήδη ΕΦΚΑ

Αθήνα 27-12-2017
Αριθ.Πρωτ 12579
Αριθ. Ερωτ. 59/16

ΑΤΟΜΙΚΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 299/2017

Αριθμός Ερωτήματος: Γ 51/47/23-9-2016 της Γενικής Διεύθυνσης Ασφαλιστικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Παροχών, Τμήμα Κυρίας Σύνταξης / Τμήμα Συγχ/νων Ταμείων και Επικουρικής Σύνταξης του ΙΚΑ –ΕΤΑΜ, ήδη εναταχθέντος στον ΕΦΚΑ (αρθ. 51, 53 επ. Ν. 4387/2016).

Περίληψη Ερωτήματος: Δυνατότητα εξετάσεως, νέας αιτήσεως συνταξιοδότησεως για την ίδια με απορριφθείσα προγενέστερη αίτηση, αιτία αλλά βάσει διαφόρου νομικού λόγου.

Α. Δια του ερωτήματος τίθεται ειδικότερον, αν, ενώ επί προγενεστέρων αιτήσεων συνταξιοδότησεως (υποβληθεισών κατά τα έτη 2008 και 2009) έχουν εκδοθεί απορριπτικές συνταξιοδοτικές πράξεις και εκκρεμούν οι υποθέσεις, πρωτοβουλία των ενδιαφερομένων, ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου ή του Διοικητικού Εφετείου, είναι δυνατή η εξέταση και έκδοση συνταξιοδοτικών πράξεων (προσωρινών ή οριστικών) επί νέων αιτήσεων (υποβληθεισών κατά τα έτη 2011 και 2014) για την ίδια μεν αιτία αλλά βάσει διαφόρου νομικού λόγου :

Β1. Στο άρθρο 38, υπό τον τίτλο «Επιτάχυνση διαδικασίας απονομής συντάξεων», του Ν. 3996/2011 (Α'170) ορίζονται τα ακόλουθα:

«1. Οι ασφαλιστικοί φορείς κύριας ασφάλισης, αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης...υποχρεούνται, εφόσον έχει εκδοθεί βεβαίωση χρόνου ασφάλισης, να εκδίδουν οριστική απόφαση συνταξιοδότησης το αργότερο μέσα σε τρεις (3) μήνες από την υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης και των δικαιολογητικών ...Σε περιπτώσεις διαδοχικής ασφάλισης, το παραπάνω χρονικό διάστημα επιμηκύνεται σε έξι (6) μήνες.

2...3 Αν δεν είναι δυνατή για οποιονδήποτε λόγο η έκδοση της οριστικής συνταξιοδοτικής απόφασης εντός της προθεσμίας της παραγράφου 1, ο ασφαλιστικός φορέας εκδίδει πράξη προσωρινής σύνταξης μέσα σε χρονικό διάστημα σαράντα πέντε ημερών από την υποβολή της αίτησης που συνοδεύεται από υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν.

1599/1986 σχετικά με το χρόνο ασφάλισης στα οικεία ασφαλιστικά ταμεία και την υποβολή των δικαιολογητικών που απαιτούνται και εβδομήντα πέντε (75) ημερών, σε περίπτωση συνταξιοδότησης με διαδοχική ασφάλιση.

Το ύψος του ποσού της προσωρινής σύνταξης αντιστοιχεί τουλάχιστον με το . . .

Το ποσό της σύνταξης που καταβάλλεται στον ασφαλισμένο με την προσωρινή σύνταξη συμψηφίζεται με το ποσό της σύνταξης που προκύπτει μετά την έκδοση της οριστικής πράξης απονομής της σύνταξης. Εάν μετά τον έλεγχο των δικαιολογητικών για την έκδοση της οριστικής πράξης απονομής της σύνταξης, διαπιστωθεί ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης ή ότι τα στοιχεία που αναφέρονται στην υπεύθυνη δήλωση του ασφαλισμένου δεν είναι ακριβή, θα αναζητηθούν τα ποσά συντάξεων που εισπράχθηκαν ως αχρεωστήτως καταβληθέντα. Αν δεν προκύπτει υπαιτιότητα του ασφαλισμένου, η επιστροφή των ποσών θα γίνεται άτοκα.

Σε κάθε περίπτωση, μέσα σε σαράντα πέντε (45) ή εβδομήντα πέντε (75) ημέρες αντίστοιχα σε περίπτωση συνταξιοδότησης με διαδοχική ασφάλιση από την υποβολή της αίτησης, πρέπει να εκδοθεί αιτιολογημένη πράξη απόρριψης της αίτησης για προσωρινή σύνταξη ή πράξη προσωρινής συνταξιοδότησης.

Για τις συνταξιοδοτικές περιπτώσεις κατά τις οποίες έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης...

Στις περιπτώσεις διαδοχικής ασφάλισης και εφόσον ο απονέμων φορέας είναι διαφορετικός από εκείνον που χορηγεί την προσωρινή σύνταξη, τα ποσά σύνταξης που καταβλήθηκαν από τον φορέα αυτόν δεν αναζητούνται από τον ασφαλισμένο, αλλά συμψηφίζονται με τα ποσά σύνταξης που οφείλει να καταβάλλει ο απονέμων Οργανισμός.

4...5 . Η διάταξη για την έκδοση της προσωρινής σύνταξης δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α. Όταν ο ασφαλισμένος με δήλωσή του δεν επιθυμεί την έκδοση προσωρινής σύνταξης.

β. Όταν οι ασφαλισμένοι δεν πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης .

γ. Όταν για τη συνταξιοδότηση των ασφαλισμένων πρέπει να εφαρμοστούν οι Κανονισμοί...

δ. Όταν οι ασφαλισμένοι δεν έχουν καταθέσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

ε. Όταν ζητείται σύνταξη λόγω θανάτου ασφαλισμένου /ης από τους γονείς του.

στ. Όταν λαμβάνεται ταυτόχρονα και άλλη σύνταξη.

ζ. Όταν δεν έχει διακοπεί η εργασία κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης.

η. Όταν είναι απαραίτητη η προηγούμενη αναγνώριση χρόνων ασφάλισης για θεμελίωση συνταξιοδοτικών προϋποθέσεων.

θ. Όταν υπάρχουν οφειλές από ασφαλιστικές εισφορές ποσού που υπερβαίνει τα προβλεπόμενα από τις σχετικές διατάξεις ποσά...».

B2. Εξ'αλλου, στην παρ. 4 του υπό τον τίτλο «Ποσόν συντάξεως- Έναρξης –Λήξης» άρθρου 29 του Α.Ν 1846/1951 «Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων» (Α'179) , ως αντικατεστάθη δια του άρθρου 29 Ν.Δ 4476/1965 (Α'103), ορίζεται ότι:

«4. Ουδείς δύναται να λάβει παρά του ΙΚΑ περισσότερας της μιάς συντάξεως εξ' ιδίας αυτού εργασίας .Εάν ο ασφαλισμένος δικαιούται πλειόνων συντάξεων εξ'ιδίας εργασίας , λαμβάνει την μεγαλύτεραν. Δεν λαμβάνεται υπ'όψιν δια την εφαρμογήν της παρούσης η σύνταξις η απονεμηθείσα παρά συγχωνευθέντος εις το ΙΚΑ .Ασφαλιστικού Οργανισμού, ήτις εξακολουθεί καταβαλλομένη εφ'όσον όμως δεν έτυχεν αντακαθορισμού».

Γ1. Με τις προαναφερόμενες διατάξεις του άρθρου 38 του Ν. 3996/2011, εφαρμοζόμενες ,εν προκειμένω, κατ'άρθρο 94 παρ. 1 του Ν. 4387/2016 (Α'85), ως εκ του χρόνου υποβολής των αιτήσεων (προ της ενάρξεως ισχύος του τελευταίου), επεχειρήθη να αντιμετωπισθεί, νομοθετικώς, το πρόβλημα της παρατηρουμένης, συχνώς, μεγάλης καθυστερήσεως κατά την έκδοση των αποφάσεων συνταξιοδοτήσεως των ασφαλισμένων από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς και της συνακολούθου δυσκολίας εκ μέρους των να ανταποκριθούν οικονομικά στις ανάγκες διαβιώσεώς των κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως συνταξιοδοτήσεως μέχρι την έκδοση της απόφασης συνταξιοδοτήσεώς των .

Ούτως, με τις διατάξεις αυτές θεσπίζεται υποχρέωση να εκδίδεται οριστική απόφαση συνταξιοδοτήσεώς , εντός ωρισμένης προθεσμίας από την ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως συνταξιοδοτήσεως και των σχετικών δικαιολογητικών και εφόσον ,προηγουμένως, έχει εκδοθεί βεβαίωση χρόνου ασφαλίσεως για τους ασφαλισμένους .

Περαιτέρω ,λαμβάνεται μέριμνα και για τις περιπτώσεις όπου δεν είναι δυνατή η έκδοση οριστικής αποφάσεως συνταξιοδοτήσεως εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας , καθώς θεσπίζεται υποχρέωση να εκδίδεται απόφαση προσωρινής συνταξιοδοτήσεως εντός ωρισμένης προθεσμίας από την υποβολή της σχετικής αιτήσεως και της συνοδευτικής υπευθύνου δηλώσεως, αναφορικώς με τον συνολικό χρόνο ασφαλίσεως, καθώς και των σχετικών δικαιολογητικών. Ορίζονται, προσέτι, το ύψος της προσωρινής συντάξεως και οι περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες η διάταξη για την έκδοση προσωρινής συντάξεως δεν εφαρμόζεται, μεταξύ των οποίων , «όταν οι ασφαλισμένοι δεν πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις» (παρ. 5 β') και «όταν λαμβάνεται ταυτόχρονα και άλλη σύνταξη» (παρ. 5 στ').

Γ2. Η σύνταξη γήρατος , περιοδική ασφαλιστική παροχή εις χρήμα, δια της οποίας διώκεται η προστασία του ασφαλισμένου από την επέλευση του σχετικού ασφαλιστικού κινδύνου , συνεπεία του οποίου αναιρείται η προς εργασία ικανότητά του,

χωρίς να απαιτείται να αντιστοιχεί ευθέως σε καταβληθείσες εισφορές ή να αντισταθμίζει πλήρως την απώλεια του εισοδήματος, πρέπει να είναι ικανή να του εξασφαλίσει ικανοποιητικό επίπεδο διαβίωσης, όσον το δυνατόν εγγύτερο προς εκείνο, που είχε κατακτήσει κατά την διάρκεια του εργασιακού του βίου (ΣτΕ Ολ. 2287/2015, Α. Στεργίου, Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλισης, 2014, σελ. 531) * δι' αυτής δηλαδή διώκεται η ικανοποίηση αναγκών και ουχί επιθυμιών του ασφαλισμένου (να καταστεί πλουσιώτερος). Εις το τελευταίο κατατείνουν και αντισωρευτικές διατάξεις, ως οι του πρώτου και δευτέρου εδαφίου της προαναφερομένης παραγράφου 4 του άρθρου 29 του Α.Ν. 1846/1951, δια των οποίων δεν επιτρέπεται η συρροή περισσοτέρων συντάξεων από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και την ίδια εργασία. (Κ. Κρεμαλής, Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, 1985, σελ. 316, Στεργίου, ε.α. σελ. 531, 532, 556). Προς τούτο, αν ο ασφαλισμένος δικαιούται περισσότερες της μιας συντάξεως εκ της ίδιας αυτού εργασίας, δύναται να επιλέξει κατά την κρίση του την μεγαλύτερα χωρίς να αποκλείεται και η μεταγενέστερη προτίμηση της άλλης. Περαιτέρω, κατά την ορθή των διατάξεων αυτών έννοια, δεν κωλύεται η αναγνώριση του δικαιώματος από τους δύο διαφόρους νομικούς λόγους αλλά η μία αξίωση ηρεμεί ή αναστέλλεται δια να καταστεί ενεργός, εφ' όσον εκλείψει ή ανασταλεί η άλλη (βλ. Φ. Χατζηδημητρίου- Γ. Ψηλού, Ασφαλιστική Νομοθεσία, 2^η Έκδοση, παρ. 279, σελ. 656, 657). Αντιθέτως, δεν είναι επιτρεπτή η εκ νέου κρίση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος του συνταξιούχου επί νομικής βάσεως διαφορετικής αυτής της αρχικής συνταξιοδότησεως πράξεως, δυνάμει της οποίας ο ανωτέρω ασφαλισμένος κατέστη πλέον οριστικά συνταξιούχος του ΙΚΑ, κατόπιν επικλήσεως π.χ. προσθέτου χρόνου ασφαλίσεως που επραγματοποίησε υπό τους όρους του άρθρου 29 παρ. 7 του Α.Ν 1846/1951 (βλ. ΣτΕ 1237/2010 7μ, 1450-1/2013).

Δ. Κατ'ακολουθίαν των ανωτέρω, στο ερώτημα προσήκει θετική απάντηση.

Ο Νομικός Σύμβουλος του Κράτους
Παρασκευάς Κ. Βαρελάς.

